

Příloha 6: Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita

Fakulta Fakulta sportovních MU

Habilitační obor Kinantropologie

Uchazeč

PhDr. Bc. Zdenko Reguli, Ph.D.

Pracoviště Fakulta sportovních studií MU

Habilitační práce Džudo na olympijských hrách (164 s.)

Oponent

prof. PhDr. Josef Oborný, PhD.

Pracoviště FTVŠ UK Bratislava

Text posudku

1. Zameranie a spoločensko-vedecká potreba riešenia témy

Ak vychádzame zo slov autora práce PhDr. Z. Reguliho, potom neexistujú najmenšie pochybnosti o spoločenskej potrebe tejto práce a o odpovedi habilitačného spisu na niektoré výzvy českej „športovej“ kinantropológie. Spoločensko-vedecká potreba tejto témy má však aj objektívne aspekty, nie je len víziou autora práce. Vzdelávacia a vedecká prax si riešenie tejto témy v modernej a súčasnej verzii vyžaduje. Samozrejme, v oblasti úpolových športov a špecificky v téme džudo existujú zrejme aj iné biele miesta, ktorých osvetlenie je na programe dňa.

2. Ciele a metodológia práce

V cieľoch práce, ako ich definuje autor PhDr. Z. Reguli je vyjadrená jeho osobná orientácia v náhľade na dejiny a súčasnosť džudo. Väčšinu myšlienok tejto kapitoly akceptujem, ale „iba“ ako jeden z možných prístupov k veci. Výrok, že vedeckým i osobným zámerom bolo objaviť „nějakou“ históriu džudo na OH (s. 5) vyzýva k polemike. Komentár a klasifikácia historických metód (teda metód všeobecnej a následne špecifickej, napríklad športovej historiografie) je vedecky vynikajúci. Svojím obsahom však tento komentár historickej metodológie ide po všeobecnej línii. Vlastná metodológia a metodológia riešenia problematiky habilitačnej práce je akoby skrytá (postmodernisticky) v texte kapitoly. Nápravu tejto skutočnosti však nachádzame v úvode 5. kapitoly *Praxe olympijského džudo*. Avšak aj tu chýbajú explicitne a presne vymedzené vedecké výskumné problémy v analýze príslušných dát zo štatistík džudo na OH a MS. Uvedomujeme si však ťažkosti pri realizácii tejto tradičnej súčasti opisu metodológie empirického výskumu. Preto ich autor postupne formuluje v nasledovnom texte kapitoly.

Významnú pochvalu si zaslúži vypracovaná Bibliografie a časť Poznámky. Študenti a budúci bádatelia tu majú k dispozícii výborné a bohaté pramene informácií predovšetkým o úpoloch. Osobne kvitujem komentáre k niektorým významným literárnym prameňom.

3. Štruktúra práce

Štruktúra práce je adekvátne jej téme a cieľom. Podčiarkujem, že takmer v každej kapitole a podkapitole nájde laik aj také informácie, ktoré sú prekvapivé a neočakávané. Z hľadiska rýchlej orientácie v texte celej práce je užitočný Úvod habilitačného spisu. Komparácia správania živých organizmov a úpolových športov je zaujímavá, invenčná, ale súčasne aj „odvážna“ a biologizujúca. Každá kapitola v práci má svoje poslanie a opodstatnenie. Až po záverečnú, 5. kapitolu sa v nich koncentrujú dejiny a sčasti aj teória džudo. Ide o veľmi špecifickú tému, preto aj zaradenie kapitoly 2. *Úpolové športy na olympijských hrách* považujem z metodologického a teoretického hľadiska za konštruktívne a kognitívne prínosné. Podkapitola 2.1 Význam a postavenie úpolov v dejinách ľudstva evokuje otázku, či dejiny úpolov sa završujú 19. storočím (s. 18)? Z hľadiska vedeckého významu práce považujem za nosnú predovšetkým 5. kapitolu *Praxe olympijského džudo*. Záver je sumarizujúci. Autor v ňom o. i. opakuje myšlienku o „sakralizácii“ úpolov v dejinách človeka. Domnievam sa, že ide skôr o justifikáciu úpolov alebo násilia vo všeobecnosti.

4. Výsledky práce a prínos pre rozvoj vedného odboru kinantropológia

Domnievam sa, že základný prínos teoretickej časti habilitačnej práce má predovšetkým historický aspekt, v ktorom sa prezentujú korelácie úpolových športov a dejín človeka. Ďalšie nové myšlienky nachádzame v analýze športovej diplomacie, ktorú by isto ocenili aj predstavitelky (predstavitelia) športových rodových štúdií. Ako píše autor úpolové športy reprezentujú mužský aspekt, sú maskulínne (s. 74). Z. Reguli však nepíše o téme ženy a džudo zaujato – len v prospech participácie žien. Odhalil (spolu s inými autormi) aj tienisté stránky v džudo žien (bojové stroje, inštrumentalizmus, s. 80).

Významný vedecký prínos, zrejme originálny spomedzi prác o džudo, obsahuje spomenutá 5. kapitola - *Praxe olympijského džudo*. Spracovanie a vyhodnotenie dát je – nazdávam sa korektné, určite muselo byť aj prácne. Vyhodnotenie prostredníctvom tabuliek a obrázkov je adekvátne kognitívnemu zámyslu autora. Samozrejme, oponent nemohol v žiadnom prípade preniknúť do zrodu informačnej hĺbky čísiel, prípadne sa zaoberať ich verifikáciou.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

1. Je tomu skutočne tak, že bojové umenia spájajú zručnosť a majstrovstvo boja pre zachovanie mieru (s. 37)?
2. Úpoly sú špecifickým športovými disciplínami alebo všeobecnou a prirodzenou súčasťou ľudskej kultúry? (Túto pozíciu vyjadruje autor v rôznych obmenách na viacerých miestach, navyše používa aj pojmy „úpolové aktivity“, „pohybové aktivity úpolového typu“ (napr. s. 12) alebo pojem „bojové umenia“ (napr. s. 37).
3. Aký počet váhových kategórií považuje habilitant za optimálny v súťažiach OH a MS v disciplíne džudo?
4. Aký bude vývin tendencie „vo finálovom zápase má väčšiu šancu zvíťaziť mladší pretekár“ (ss. 90, 95)?

5. Prínos práce pre vysokoškolskú vzdelávaciu oblasť a miera splnenia deklarovaných cieľov

Vedecké výskumy športu v kinantropológii majú niekoľko rovín. Každá z nich je rovnako dôležitá a je určená pre istý účel. Týmto účelom je v súčasnosti predovšetkým športový výkon a z neho vyplývajúce športové výsledky. V športovom tréningu v džudo – ako píše autor práce - sa akcentuje iba víťazstvo, vrcholoví džudisti nie sú programovo vedení k iným atribútom (s. 62). Taký je život. Na habilitačnej práci je potešiteľný akcent, ktorý jej autor kladie na duchovné, kultúrne a mravné aspekty džudo a vo všeobecnosti celej škály bojových umení. („Důvodom pro hodnocení sportovní úspěšnosti zemí ve skutečnosti není jejich sportovní úspěšnost.“, s. 59) Druhým podstatným aspektom vedeckého prínosu práce je osobitá historická analýza širokej škály problémov džudo a úpolových športov. Tretí heuristický aspekt je obsiahnutý predovšetkým v 5. kapitole *Praxe olympijského džudo*. Autor tu publikuje svoju empirickú analýzu oficiálnych údajov o džudistoch medailistoch, zápasov a víťazných techník z OH a MS. V tomto ohľade je výskum habilitačnej práce, podľa môjho názoru, originálny, autentický a prvotný. Jeho vecný prínos by mala oceniť najmä trénerská džudistická prax.

Za prínos habilitačnej práce pre vysokoškolskú vzdelávaciu oblasť považujem ako oponent aj štýl uvažovania PhDr. Z. Reguliho o všetkých problémoch danej témy a štýl formulovania myšlienok a záverov k jednotlivým problémom. Takýto štýl vedie potenciálneho čitateľa k tvorivému a tolerantnému uvažovaniu voči iným názorovým pozíciám v interpretácii džudo.

Záver

Habilitačná práca PhDr. Bc. Zdenka Reguliho, Ph.D. „Džudo na olympijských hrách“ **splňuje** požiadavky standardne kladené na habilitačnú prácu v oboru Kinantropologie.

V Bratislave 29. 8. 2011

Prof. PhDr. Josef Oborný, PhD.